

# การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดี ต่อการวางแผนภาษี กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ ในกลุ่ม Top 100

กัญญภรณ์ เต็มบุญประเสริฐสุข

ผู้ช่วยผู้สอบบัญชี

บริษัท ดีลรอยท์ หูซ โธมัทสு ไชยยศ จำกัด

วันที่ได้รับต้นฉบับบทความ : 7 พฤษภาคม 2564

วันที่แก้ไขปรับปรุงบทความ : -

วันที่ตอบรับตีพิมพ์บทความ : 21 พฤษภาคม 2564

## บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ สำหรับปี พ.ศ. 2560-2562 รวมทั้งสิ้น 3 ปี โดยทำการศึกษาการกำกับดูแลกิจการที่ดีจาก 3 ตัวแปร ประกอบด้วย คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD) และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น (OWN) สำหรับการวางแผนภาษี ผู้วิจัยใช้การวัดค่าด้วย 3 อัตราส่วน ประกอบด้วย อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง (ETR) อัตราส่วนภาษีต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) และอัตราส่วนภาษีต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) โดยมีการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัยพบว่า สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โครงสร้างคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีเมื่อวัดค่าการวางแผนภาษีด้วย Effective Tax Rate และการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษีเมื่อวัดค่าด้วย Effective Tax Rate ในขณะที่บริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษีเมื่อวัดค่าด้วย Effective Tax Rate Tax/Operation Cash Flow และ Tax/Asset

**คำสำคัญ:** การกำกับดูแลกิจการที่ดี การวางแผนภาษี อัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริง

# The Relationship between Corporate Governance and Tax Planning of The Listed Companies in The Stock Exchange of Thailand and Singapore (Top 100)

**Kanyaporn Temboonprasertsuk**

*Audit Associate,*

*Deloitte Touche Tohmatsu Jaiyos Co., Ltd.*

Received: *May 7, 2021*

Revised: –

Accepted: *May 21, 2021*

## ABSTRACT

This independence study aims to examine the relationship between corporate governance and tax planning of top 100 listed companies on The Stock Exchange of Thailand (SET) and Singapore Exchange (SGX) from 2017 to 2019. Corporate governance refers to CG Score (CGR), the structure of a board of directors (BOARD) and the ownership concentration (OWN). Tax planning is measured by the effective tax rate (ETR), the ratio of the current tax to operating cash flow (TAX/CFO) and the ratio of the current tax to total assets (TAX/ASSET). The data were analyzed by using descriptive statistics and inferential statistics.

For the study of top 100 listed companies on Stock Exchange of Thailand, the results showed that board structure has a significant negative relationship with effective tax rate. On the contrary, ownership concentration has significantly positive relationship with tax planning when measured by effective tax rate only. While focuses on the top 100 listed companies on Singapore Exchange, ownership concentration has significantly positive relationship with tax planning when measured by effective tax rate, the ratio of the current tax to operating cash flow and the ratio of the current tax to total assets.

**Keywords:** Corporate Governance, Tax Planning, Effective Tax Rate

## บทนำ

ในปัจจุบันนี้สภาวะการแข่งขันในแต่ละอุตสาหกรรมมีความเข้มข้นขึ้นเรื่อย ๆ ประกอบกับการที่ทุกประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของทุกคน ทั้งในแง่ของสุขภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ส่งผลให้หลายธุรกิจอาจมีรายได้ลดลง และแน่นอนว่าเมื่อธุรกิจเริ่มมีรายได้ลดลงจึงต้องพยายามลดค่าใช้จ่ายส่วนอื่น ๆ ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการลดต้นทุนให้ธุรกิจยังคงมีความสามารถในการแข่งขัน ยังสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้ และพยายามสร้างผลกำไรสูงสุดให้กับบริษัทต่อไป ซึ่งค่าใช้จ่ายทางภาษีถือเป็นค่าใช้จ่ายปัจจัยหนึ่งที่ไม่ควรถูกมองข้าม เนื่องจากปัจจุบันบริษัทที่ทำการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยต้องเสียภาษีถึงร้อยละ 20 ซึ่งถือเป็นต้นทุนในการทำธุรกิจที่ค่อนข้างสูง ดังนั้น การวางแผนภาษีจึงถือเป็นเรื่องที่หลากหลาย ๆ บริษัทค่อนข้างให้ความสำคัญมากเรื่องหนึ่ง

นอกจากนี้ ในปัจจุบันหลาย ๆ บริษัทได้มีการนำแนวคิดการกำกับดูแลกิจการที่ดีมาใช้ในการดูแล ควบคุม และตรวจสอบการทำงานของเหล่าผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และตรวจสอบได้ รวมถึงการป้องกันความเสี่ยงต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น โดยจากงานวิจัยของหลาย ๆ ท่านพบว่า สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน กองทุนอสังหาริมทรัพย์ กลุ่มบริษัทที่กำลังอยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน และกลุ่มหลักทรัพย์ในตลาด เอ็ม เอ ไอ พบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลให้บริษัทมีการวางแผนภาษีลดลง

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาต่อเกี่ยวกับ “การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษี: กรณีศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ ในกลุ่ม Top 100” เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของทั้ง 2 ประเทศว่า เป็นอย่างไร?

## บททวนวรรณกรรม

### แนวคิดเกี่ยวกับการวางแผนภาษี การหนีภาษี และการหลีกเลี่ยงภาษี

**การวางแผนภาษี (Tax Planning)** หมายถึง การเตรียมการเพื่อให้มีการชำระภาษีให้ถูกต้อง ครบถ้วน และใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรในการลดหย่อนได้อย่างคุ้มค่าตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขทางภาษีที่กำหนดไว้ในประมวลรัษฎากร โดยมีได้อาศัยการทุจริต เพื่อบรรเทาภาระภาษีให้น้อยลง อีกทั้งเป็นการเตรียมรับมือกับการเรียกตรวจสอบจากเจ้าพนักงานภาษีอากร และยังสามารถลดค่าใช้จ่ายที่อาจเกิดขึ้นจากการชำระภาษีไม่ถูกต้อง

จากการศึกษางานวิจัยของ Panyada Inthun (2017) และ Chaiyasit Trachutham (2010) ได้สรุปการวางแผนภาษี (Tax Planning) ไว้ว่าแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ประหยัดภาษีโดยชอบตามประมวลรัษฎากรด้วยการบริหารจัดการภาษีอากร (Tax Management) และส่วนที่ประหยัดภาษีจากการหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) ซึ่งจะเป็นภาพด้านลบสำหรับการวางแผนภาษี

**การหนีภาษี (Tax Evasion)** หมายถึง การกระทำที่มีขอบด้วยกฎหมาย เพื่อไม่ให้ต้องมีการชำระภาษีหรือชำระภาษีที่ลดลง ยกตัวอย่าง การจงใจยื่นพยานหลักฐานเท็จปกปิดสินทรัพย์และหนี้สินที่แท้จริงต่อเจ้าพนักงานภาษีอากร เพื่อเป็นการเลี่ยงภาษีอากร เป็นต้น ซึ่งล้วนเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักประมวลรัษฎากร และมีบทลงโทษสำหรับการกระทำดังกล่าว

**การหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance)** หมายถึง การใช้ช่องว่างของกฎหมายภาษีอากร เพื่อกระทำการให้ไม่ต้องชำระภาษีหรือชำระภาษีในมูลค่าที่ลดลง โดยแต่ละประเทศจะมีมุมมองถึงการหลีกเลี่ยงภาษีที่แตกต่างกัน บางประเทศอาจยอมรับได้แต่สำหรับหลาย ๆ ประเทศก็มีอาจยอมรับการหลีกเลี่ยงภาษีได้ เนื่องจากมองว่า เป็นการกระทำที่ทำให้รัฐขาดรายได้ (Sumaporn (Srisuntorn) Manason, 2016) ซึ่งงานวิจัยของ Panyada Inthun (2017) และ Chaiyasit Trachutham (2010) ได้กล่าวไว้อีกว่า การหลีกเลี่ยงภาษี (Tax Avoidance) มี 2 ส่วนคือ การหลีกเลี่ยงภาษีที่ยอมรับได้ (Acceptable Tax Avoidance) ไม่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ห้ามดำเนินการได้อย่างชัดเจน และส่วนที่สองคือ การหลีกเลี่ยงภาษีที่ไม่สามารถยอมรับได้ (Unacceptable Tax Avoidance) เป็นรูปแบบการหลีกเลี่ยงภาษีที่มีบทบัญญัติทางกฎหมายที่ห้ามดำเนินการไว้

**ความแตกต่างระหว่างหลักการบัญชีและภาษี** หมายถึง ความไม่สอดคล้องกันระหว่างหลักการบัญชีและภาษีที่ส่งผลให้บริษัทสามารถวางแผนภาษีได้ หากหลักการระหว่างบัญชีกับภาษีแตกต่างกันมาก บริษัทจะสามารถทำการวางแผนภาษีได้ โดยไม่กระทบกับกำไรทางบัญชีหรืออาจสามารถเพิ่มกำไรทางบัญชีแต่ลดกำไรทางภาษีลงได้ (Desai, 2003; Frank, Lynch, and Rego, 2009) แต่หากหลักการระหว่างบัญชีกับภาษีแตกต่างกันไม่มากก็มีความสอดคล้องกัน บริษัทจะวางแผนภาษี โดยไม่กระทบกำไรทางบัญชีได้ยากขึ้น จึงมักต้องวางแผนภาษีด้วยการทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและภาษีลดลง (Tanyaporn Tantiyavarong, 2009)

**ทฤษฎีตัวแทน** หรือ Agency Theory อธิบายโดย Jensen and Meckling (1976) ว่าเป็นความสัมพันธ์ของบุคคล 2 ฝ่ายคือ ตัวการ (Principal) ผู้เป็นเจ้าของทรัพยากรหรือเงินทุนที่แท้จริงแต่ไม่สามารถบริหารงานได้ด้วยตัวเอง จึงแต่งตั้งตัวแทน (Agency) มาบริหารธุรกิจแทน โดยมีจุดประสงค์ เพื่อให้ธุรกิจได้รับผลกำไรสูงสุด ซึ่งตัวการจะได้รับเป็นผลตอบแทนจากการทำงาน ทั้งนี้ตัวการไม่สามารถทราบได้ว่า ตัวแทนจะมีวิธีการบริหารธุรกิจอย่างไร อาจไม่ได้คำนึงถึงธุรกิจเป็นหลักแต่กลับคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตนก่อน ซึ่งทฤษฎีตัวแทนมองว่า ทุกคนในองค์กรล้วนมีโอกาสทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก และเมื่อจุดประสงค์ในการทำงานของแต่ละฝ่ายไม่ตรงกันจึงเกิดปัญหาตัวแทนขึ้น (Agency Problem) ยกตัวอย่าง 1. ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) Herbert A. Simon (1947) ได้กล่าวไว้ว่า หากบุคคล 2 ฝ่ายมีจุดประสงค์ต่างกัน เมื่อประโยชน์ตกอยู่ที่ฝ่ายไหนอีกฝ่ายมักเสียประโยชน์ ซึ่งเกิดขึ้นได้กับทุกฝ่ายที่มีส่วนได้เสียกันในองค์กร 2. ความไม่สมมาตรของข้อมูล (Asymmetric Information) คือ การที่แต่ละฝ่ายมีข้อมูลที่ไม่เท่าเทียมกันจึงก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ประกอบด้วย Adverse Selection คือ เป็นปัญหาที่ตัวการไม่สามารถแน่ใจได้ว่า ความสามารถแท้จริงของคณะกรรมการที่คัดเลือกเข้ามาจะมีความสามารถสอดคล้องกับผลตอบแทนที่ได้รับหรือไม่ (Sillapaporn Srijunpetch, 2008) และ Moral Hazard คือ ปัญหาที่ตัวการไม่สามารถมั่นใจได้ว่า กรรมการที่เลือกมาจะทำหน้าที่ของตนอย่างเต็มความสามารถหรือไม่ (Sillapaporn Srijunpetch, 2008)

**การกำกับดูแลกิจการ** หรือบรรษัทภิบาล (Corporate Governance) จะเข้ามาลดปัญหาตัวแทน และช่วยให้ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมั่นใจได้ว่า กิจการจะถูกดำเนินไป เพื่อประโยชน์ระยะยาวของกลุ่มผู้ถือหุ้นอย่างแท้จริง ช่วยให้กิจการมีโครงสร้างความสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ เป็นมาตรฐาน และกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ จะมีคุณภาพมากขึ้น (Fama, 1980; Fama and Jensen, 1983) นอกจากนี้ยังเป็นการเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับบริษัท ซึ่งนำไปสู่การเติบโตและการเพิ่มมูลค่ากิจการในระยะยาวได้อย่างยั่งยืน โดยจะมีหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี

ของ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) เป็นหลักการกำกับดูแลที่ได้รับ การยอมรับจากทั่วโลกจนกลายมาเป็นมาตรฐานสากล และมี Corporate Governance Code หรือ CG Code ซึ่งเป็น หลักการกำกับดูแลกิจการสำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยเฉพาะ

**การสำรวจการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียน** หรือ Corporate Governance Report of Thai Listed Companies: CGR) เป็นโครงการสำรวจ ติดตาม และวัดผลบริษัทจดทะเบียนไทยเกี่ยวกับการพัฒนาการกำกับดูแล กิจการ ซึ่งดำเนินการโดยสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (Thai Institute of Directors: IOD) โดยมีเกณฑ์ สำรองการกำกับดูแลกิจการมาจาก OECD และ CG Code เป็นกรอบในการพิจารณา

## งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

### สมมติฐานที่ 1: คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษี

Sathaya Thanjunpong (2014) ศึกษาอิทธิพลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีใช้ธุรกิจการเงินพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ดีส่งผลในเชิงลบกับ การวางแผนภาษีจากการวัดค่าด้วย Tax/CFO และ Tax/Asset ในขณะที่ไม่มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญสำหรับ การวัดค่าด้วย ETR

Suchada Srisakonkit (2015) ศึกษาอิทธิพลเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการที่ดีต่อการวางแผนภาษีของบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET 100 ที่มีใช้ธุรกิจการเงินพบว่า การกำกับดูแลกิจการที่ไม่ได้ มีผลต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญต่อการวัดค่าการวางแผนภาษีทั้ง 3 รูปแบบ

### สมมติฐานที่ 2: โครงสร้างคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษี

Sathaya Thanjunpong and Ratchaneeya Bangmek (2017) ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของคณะกรรมการบริษัท คณะกรรมการตรวจสอบ และโครงสร้างการถือหุ้นที่มีผลต่อการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทยที่มีใช้ธุรกิจการเงินพบว่า จำนวนคณะกรรมการตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงลบกับการวางแผนภาษี และ จำนวนกรรมการตรวจสอบที่จบการศึกษาทางบัญชี/การเงิน มีอิทธิพลเชิงบวกต่อการวางแผนภาษีสำหรับบริษัทครอบครัว แต่มีอิทธิพลเชิงลบสำหรับบริษัทที่ไม่ใช่ธุรกิจครอบครัว

Kirana Chintakovit (2014) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของคณะกรรมการบริษัทกับการวางแผน ภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ของขนาดคณะกรรมการบริษัท จำนวนกรรมการอิสระในคณะกรรมการบริษัท การควมรวมตำแหน่งระหว่างประธานคณะกรรมการบริษัทกับประธาน คณะกรรมการบริหาร ต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญ

### สมมติฐานที่ 3: การกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี

การที่บริษัทมีการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นทำให้ผู้ถือหุ้นกลุ่มนั้นมีสิทธิในการออกเสียงที่มีสาระสำคัญ มีอำนาจในการ ควบคุมดำเนินกิจการ และมีบทบาทที่สำคัญในการดำเนินงานต่าง ๆ ของบริษัท ซึ่งอาจส่งผลเสียต่อผู้ถือหุ้นรายย่อยอื่น โดยเฉพาะโครงสร้างการถือหุ้นของกิจการในประเทศไทยมักเป็นแบบกระจุกตัว เพราะการประกอบธุรกิจมักเริ่มต้นจาก

บุคคลในครอบครัว (Tiptunya Harinanon, 2018) ซึ่งผู้ถือหุ้นกลุ่มใหญ่อาจใช้อำนาจของตนเข้าไปกำกับดูแลผู้บริหารให้สร้างมูลค่าบริษัทให้เป็นไปตามความต้องการของตน (Wannaporn Sirithip, 2012) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Johnson, Boone, Breach and Friedman (2000) และ Shleifer and Vishny (1986) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มีอำนาจในการควบคุมและบริหารกิจการจะพยายามแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและไม่แบ่งปันให้กับผู้ถือหุ้นรายย่อย

#### **สมมติฐานที่ 4: ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี**

Numthip Khumtonwong (2015) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการกับการวางแผนภาษีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ขนาดของบริษัทจะส่งผลเชิงลบต่อการวางแผนภาษี ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Zimmerman (1983) และ Omer, T., K. Molloy, and D. Ziebart (1993) ซึ่งกล่าวไว้ว่า เมื่อบริษัทมีขนาดใหญ่มักจะได้รับความสนใจจากภายนอก รวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลต่าง ๆ ทำให้การวางแผนภาษีเป็นไปได้ยากขึ้น ในขณะที่งานวิจัยของ Richardson and Lanis (2007) และ Kirana Chintakovit (2014) กล่าวไว้ว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่มากขึ้นจะส่งผลเชิงบวกต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญ

#### **สมมติฐานที่ 5: ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี**

#### **สมมติฐานที่ 6: ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี**

Sathaya Thanjunpong (2013) ศึกษาเกี่ยวกับการกำกับดูแลกิจการ การบริหารกำไร และการวางแผนภาษีที่มีผลกระทบต่อมูลค่ากิจการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยพบว่า ความเสี่ยงทางการเงิน และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน มีผลกระทบเชิงบวกต่อมูลค่ากิจการ

Richardson and Lanis (2007) ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงและภาษีเงินได้ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศออสเตรเลียพบว่า อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์ ขนาดของบริษัท และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน มีผลกระทบต่ออัตราภาษีเงินได้ที่แท้จริงอย่างมีนัยสำคัญ

#### **สมมติฐานที่ 7: ผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี**

Bordin Mahawong and Paiboon Pajongwong (2019) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินงานและการหลบหลีกภาษีเงินได้นิติบุคคลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET 100 พบว่า ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการหลบหลีกภาษีเงินได้นิติบุคคล ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยของ Oyeyemi and Babatunde (2016)

Rego (2003) ศึกษาเกี่ยวกับการหลบหลีกภาษีของบริษัทข้ามชาติพบว่า บริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรสูงมักมีแรงจูงใจในการวางแผนภาษีที่สูง จึงทำให้อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริงต่ำ ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ Gupta and Newberry (1997) ซึ่งพบว่า ความสามารถในการทำกำไรจะแปรผันตรงกับค่าอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง กล่าวคือความสามารถในการทำกำไรไม่ได้ส่งผลให้บริษัทมีการวางแผนภาษีมากขึ้น

## การวางแผนภาษี

มีการวัดค่า 2 รูปแบบคือ 1. การวางแผนภาษีที่ไม่ทำให้กำไรทางบัญชีลดลง มีผลแต่เพียงการลดลงของกำไรทางภาษี (Book-Tax Nonconforming Tax Planning) ซึ่งเป็นการวางแผนภาษีที่มีผลให้กำไรทางบัญชีอาจเพิ่มขึ้นหรือไม่เปลี่ยนแปลง กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานเพิ่มขึ้น และค่าใช้จ่ายทางภาษีเพิ่มขึ้น โดยมีการวัดค่าจากอัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง (ETR) (Dyrenge et al, 2007) ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของการไม่สอดคล้องกันของหลักการทางบัญชีและภาษี (Chantra Srihirunpunlop, 2018) 2. การวางแผนภาษีที่ทำให้ทั้งกำไรทางบัญชีและกำไรทางภาษีลดลง (Book-Tax Conforming Tax Planning) การวางแผนภาษีนี้นี้จะมีผลเสียคือทำให้กำไรทางบัญชีลดลงไปด้วย ซึ่งนิยมใช้กันในหมู่ธุรกิจครอบครัวที่สามารถรับรู้ผลกำไรที่แท้จริงได้ภายใน จึงมีการวัดค่าจากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน (TAX/CFO) (Zimmerman, 1983) ซึ่งได้ให้เหตุผลไว้ว่า กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานจะไม่ได้รับผลกระทบจากการตกแต่งตัวเลข และยังวัดค่าได้จากอัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม (TAX/ASSET) (Tanyaporn Tantiyavarong, 2009) เนื่องจากมูลค่าสินทรัพย์จะสามารถถูกวิเคราะห์ถึงความสามารถในการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ เพื่อก่อให้เกิดรายได้ที่แท้จริงได้ ซึ่งค่าใช้จ่ายทางภาษีมีความเป็นไปได้ที่จะสัมพันธ์กับกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานและสินทรัพย์รวม

## วิธีการวิจัย

### ขอบเขตการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ โดยอ้างอิงข้อมูลประชากรจากเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ ณ วันที่ 12 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2564 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และประเทศสิงคโปร์ ที่มีมูลค่าตลาดสูงสุด 100 อันดับแรก เป็นบริษัทที่มีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการวิจัยครบถ้วน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560-2562 รวมทั้งสิ้น 3 ปี ไม่รวมถึงบริษัทที่อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการหรืออยู่ในรายชื่อที่ถูกเพิกถอนจากตลาดหลักทรัพย์ บริษัทที่มีผลขาดทุนทางการบัญชีก่อนการหักภาษี กลุ่มกองทุนอสังหาริมทรัพย์และบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมการเงิน ซึ่งประกอบด้วยธุรกิจเงินทุนและหลักทรัพย์ ธุรกิจประกันภัยและประกันชีวิต และธุรกิจธนาคาร จึงทำให้มีบริษัทที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างสำหรับประเทศไทย 204 ตัวอย่าง และประเทศสิงคโปร์ 210 ตัวอย่าง

### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยนี้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) สำหรับปี พ.ศ. 2560-2562 โดยข้อมูลเกี่ยวกับคณะกรรมการในบริษัท โครงสร้างการถือหุ้น จะเก็บจากฐานข้อมูล เช่น ข้อมูลที่เปิดเผยไว้ในเว็บไซต์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานประจำปีของบริษัท เป็นต้น ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน อัตราส่วนทางการเงินและภาษี เก็บข้อมูลจาก SET SMART, เว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์ไทย SET และเว็บไซต์ตลาดหลักทรัพย์สิงคโปร์ SGX ในส่วนของคะแนนการกำกับดูแลกิจการผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลจากเว็บไซต์ของสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

ตารางที่ 1 แสดงตัวย่อ คำอธิบาย และการวัดค่าของตัวแปร

ตัวแปร	คำอธิบาย	การวัดค่า
<b>ตัวแปรต้น</b>		
1. CGR	คะแนนการกำกับดูแลกิจการ	5 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ “ดีเลิศ” 4 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ “ดีมาก” 3 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ “ดี” 0 หมายถึง คะแนนอยู่ในระดับ “ดีพอใจ” “ผ่าน” “ไม่ผ่านเกณฑ์” หรือไม่ได้รับการประเมิน
2. BOARD	โครงสร้างคณะกรรมการ	สัดส่วนของจำนวนคณะกรรมการอิสระ/จำนวนกรรมการทั้งหมด
3. OWN	การกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของ	สัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ 5 อันดับแรกต่อจำนวนหุ้นทั้งหมดที่จดทะเบียนและได้รับชำระเรียบร้อยแล้ว
<b>ตัวแปรตาม</b>		
4. ETR	อัตราภาษีเงินได้นิติบุคคลที่แท้จริง	ภาษีเงินได้นิติบุคคล/กำไรก่อนหักภาษีเงินได้นิติบุคคล
5. TAX/CFO	อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน	ภาษีเงินได้นิติบุคคล/กระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงาน
6. TAX/ASSET	อัตราส่วนภาษีเงินได้นิติบุคคลต่อสินทรัพย์รวม	ภาษีเงินได้นิติบุคคล/สินทรัพย์รวม
<b>ตัวแปรควบคุม</b>		
7. SIZE	ขนาดของกิจการ	ค่าลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวม
8. LEV	ความเสี่ยงทางการเงิน	หนี้สินรวม/สินทรัพย์รวม
9. CAP	ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน	สินทรัพย์ประเภทที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์/สินทรัพย์รวม
10. ROA	ผลตอบแทนจากสินทรัพย์	กำไรทางบัญชีก่อนหักภาษี/สินทรัพย์รวม



## ผลการศึกษา

### การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

#### ตัวแปรต้น

คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) พบว่า บริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 4.3529 คะแนน จากการศึกษาพบว่า บริษัทสนใจในการกำกับดูแลกิจการที่ดีมากขึ้น ส่งผลให้คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในปี พ.ศ. 2562 ผลการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีเฉลี่ยสูงสุด 82% ซึ่งสูงกว่าปี พ.ศ. 2561 พ.ศ. 2560 และ พ.ศ. 2559 มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 81% 80% และ 78% ตามลำดับ

โครงสร้างกรรมการ (BOARD) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.4326 คิดเป็นเกือบครึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด ในขณะที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.5741 เกินกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการบริษัททั้งหมด

การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้น (OWN) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.6431 และสำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.7460 ซึ่งเห็นได้ว่า ค่าเฉลี่ยการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นบริษัทที่จดทะเบียนในประเทศไทยมีค่าการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นที่ค่อนข้างมากกว่าประเทศไทย

#### ตัวแปรควบคุม

ขนาดบริษัท (SIZE) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีขนาดเฉลี่ยอยู่ที่ 10.7435 ในขณะที่บริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีขนาดเฉลี่ยอยู่ที่ 10.8607 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ขนาดของบริษัททั้ง 2 ประเทศมีความแตกต่างกันไม่มากนัก

ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.4894 และบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีขนาดเฉลี่ยอยู่ที่ 0.4358 ซึ่งจะเห็นได้ว่า ความเสี่ยงทางการเงินของกลุ่มบริษัทในประเทศไทยค่อนข้างสูงกว่ากลุ่มบริษัทในประเทศไทย

ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (CAP) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเฉลี่ยอยู่ที่ 0.3471 และบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีขนาดเฉลี่ยอยู่ที่ 0.2287 ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มบริษัทในประเทศไทยมีแนวโน้มในการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตนมากกว่ากลุ่มบริษัทในประเทศไทย

ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0898 และบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีขนาดเฉลี่ยอยู่ที่ 0.0876 ซึ่งกลุ่มบริษัทของทั้ง 2 ประเทศมีแนวโน้มการให้ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่ไม่แตกต่างกันมากนัก

### ตัวแปรตาม

สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีค่าเฉลี่ยของ ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET อยู่ที่ 0.1484 0.1177 และ 0.1293 ตามลำดับ โดยทั้ง 3 ตัวชี้วัดนี้มีค่าที่ค่อนข้างใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างต่ำและเข้าใกล้ศูนย์ แสดงให้เห็นว่า บริษัทส่วนใหญ่ที่ทำการศึกษามีการวางแผนภาษีค่อนข้างสูง เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายทางภาษีที่ต่ำลง ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ตัวชี้วัด ของบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.1799 0.0886 และ 0.0146 ตามลำดับ แต่จากตัวเลขที่พบว่าบริษัทในประเทศสิงคโปร์มีแนวโน้มในการวางแผนภาษีที่สูงกว่าประเทศไทย จึงทำให้อัตราส่วนทั้ง 3 ค่อนข้างต่ำกว่าและหากทำการเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยทั้ง 3 ตัวชี้วัดสำหรับประเทศสิงคโปร์พบว่า ค่าเฉลี่ยของ ETR ค่อนข้างสูงกว่าค่าเฉลี่ยของ TAX/CFO และ TAX/ASSET ซึ่งหากมีการใช้เพียงตัวชี้วัด ETR อาจส่งผลให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับการที่บริษัทมีค่าใช้จ่ายทางภาษีสูงและมีการวางแผนภาษีต่ำกว่าที่ควร

**ตารางที่ 2** แสดงค่าสถิติเชิงพรรณนา เปรียบเทียบระหว่างบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด		ค่าสูงสุด		ค่าเฉลี่ย		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	
	ไทย	สิงคโปร์	ไทย	สิงคโปร์	ไทย	สิงคโปร์	ไทย	สิงคโปร์
CGR	0.0000	-	5.0000	-	4.3529	-	1.1066	-
BOARD	0.3000	0.2727	0.8000	0.9091	0.4326	0.5741	0.1052	0.1359
OWN	0.3428	0.1946	0.8935	0.9783	0.6431	0.7460	0.1250	0.1569
SIZE	9.5214	9.3218	12.3952	13.5914	10.7435	10.8607	0.5937	0.7841
LEV	0.1216	0.0067	0.8225	0.8105	0.4894	0.4358	0.1637	0.2050
CAP	0.0028	0.0001	0.9200	0.7413	0.3471	0.2287	0.2348	0.2114
ROA	0.0040	0.0043	0.2431	0.6464	0.0898	0.0876	0.0493	0.0795
ETR	0.0712	-0.3415	0.9888	0.9111	0.1484	0.1799	0.1395	0.1131
TAX/CFO	-7.4918	-14.5441	2.5777	3.4079	0.1177	0.0886	0.6292	1.1731
TAX/ASSET	-0.074	-0.0015	0.1290	0.860	0.1293	0.0146	0.1327	0.0137

## การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

### การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

ทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมที่มีผลต่อตัวแปรตาม รวมถึงค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวพบว่า มีหลายตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันเองอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง (Multicollinearity) จึงได้ทำการทดสอบค่าความสัมพันธ์ระหว่างกันของตัวแปรด้วยการวิเคราะห์องค์ประกอบ การขยายความแปรปรวน (Variance Inflation Factor: VIF) พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรมีค่าต่ำกว่า 5 และมีค่า Tolerance ที่เข้าใกล้ 1 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าตัวแปรแต่ละตัวมีความอิสระจากกัน ไม่ก่อให้เกิดปัญหาตัวแปรมีความสัมพันธ์กันเอง

### การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

#### บริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรอิสระพบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) ไม่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีที่วัดค่าด้วย ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติตามสมมติฐาน หมายถึง คะแนนการกำกับดูแลกิจการที่มากขึ้น ไม่ได้ส่งผลให้บริษัทมีการวางแผนภาษีที่ลดลงอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 1: คะแนนการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษี คาดการณ์ว่า เป็นผลมาจากการที่งานวิจัยฉบับนี้มีข้อจำกัดจากการใช้กลุ่มตัวอย่างเพียงบริษัทในกลุ่ม Top 100 เท่านั้น จึงทำให้ยังไม่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD) พบความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีที่วัดค่าโดยใช้ ETR ด้วยระดับความเชื่อมั่น 0.10 หมายถึง หากจำนวนกรรมการอิสระมากขึ้นมีแนวโน้มให้มีการวางแผนภาษีลดลง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2: โครงสร้างคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษี ในขณะที่การกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (OWN) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษีที่วัดค่าโดยใช้ ETR ด้วยระดับความเชื่อมั่น 0.01 หมายถึง หากมีการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่มากขึ้นมีแนวโน้มที่บริษัทจะวางแผนภาษีที่มากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3: การกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี

ตัวแปรควบคุมพบว่า ขนาดของกิจการ (SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษีที่วัดค่าด้วย TAX/ASSET ที่ความเชื่อมั่นระดับ 0.05 หมายถึง เมื่อกิจการขนาดใหญ่มากขึ้นมีแนวโน้มในการวางแผนภาษีลดลง ขัดแย้งกับข้อสมมติฐานที่ 4: ขนาดของกิจการมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี ในขณะที่ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) และผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการวางแผนภาษีที่วัดค่าด้วย TAX/ASSET ที่ความเชื่อมั่นระดับ 0.01 หมายถึง เมื่อมีความเสี่ยงทางการเงินที่มากขึ้น หรือมีผลตอบแทนจากสินทรัพย์ที่มากขึ้น บริษัทมีแนวโน้มที่วางแผนภาษีมากขึ้นตามไปด้วย เป็นไปตามสมมติฐานที่ 5: ความเสี่ยงทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี และสมมติฐานที่ 7: ผลตอบแทนจากสินทรัพย์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี ในขณะที่ไม่พบความสัมพันธ์ของระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (CAP) ต่อการวางแผนภาษีทั้ง 3 รูปแบบ

**ตารางที่ 3** แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) สำหรับบริษัท  
กลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	ETR			TAX/CFO			TAX/ASSET		
	B	Beta	t	B	Beta	t	B	Beta	t
CG	0.015	0.331	1.646	0.002	0.018	0.058	0.001	0.125	0.741
BOARD	-0.193	-0.421	-1.898*	-0.312	-0.218	-0.658	-0.001	-0.026	-0.142
OWN	0.223	0.718	2.819***	-0.593	-0.608	-1.600	0.006	0.211	0.992
SIZE	0.002	0.119	0.250	0.062	1.045	1.469	-0.002	-0.948	-2.374**
LEV	0.070	0.176	1.035	-0.299	-0.242	-0.952	0.018	0.503	3.531***
CAP	-0.073	-0.150	-1.648	0.223	0.146	1.076	-0.001	-0.20	-0.264
ROA	-0.106	-0.053	-0.526	0.295	0.047	0.313	0.183	1.010	11.925***
F		38.085			1.618			66.374	
Sig. of F		<0.001			0.132			<0.001	
R Square		0.575			0.054			-.702	
Adjusted R Square		0.560			0.021			0.692	
Std. Error of Estimate		0.135			0.632			0.010	

\*. Correlation is significant at the 0.1 level (2-tailed).

\*\*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

\*\*\*. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

### บริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปรอิสระ โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD) ไม่พบความสัมพันธ์ต่อการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้วยการวัดค่าทั้ง 3 รูปแบบ หมายถึง โครงสร้างกรรมการไม่ได้ส่งผลต่อการวางแผนภาษี ขัดแย้งกับสมมติฐานที่ 2: โครงสร้างคณะกรรมการมีความสัมพันธ์เชิงลบกับการวางแผนภาษี ในส่วนของการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นรายใหญ่ (OWN) พบความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษีทั้ง 3 รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติ กล่าวคือ หากมีสัดส่วนของผู้ถือหุ้นรายใหญ่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้บริษัทมีการวางแผนภาษีเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับสมมติฐานที่ 3: การกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการวางแผนภาษี

ตัวแปรควบคุม ในการวัดค่าการวางแผนทางภาษี ETR พบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติ ระหว่างความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) และระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (CAP) ต่อการวัดค่าการวางแผนภาษี ETR ในขณะที่ค่าการวางแผนทางภาษี TAX/ASSET พบความสัมพันธ์เชิงลบอย่างมีนัยสำคัญในทางสถิติที่ระดับ 0.01 ของขนาดของกิจการ (SIZE) ต่อการวัดค่าการวางแผนทางภาษี TAX/ASSET อีกทั้งพบความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญในทาง

สถิติที่ระดับ 0.01 ระหว่างความเสี่ยงทางการเงิน (LEV) ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (CAP) และผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA) ต่อการวัดค่าการวางแผนทางภาษีด้วยอัตราส่วน TAX/ASSET เช่นกัน

**ตารางที่ 4** แสดงผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis) สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ตัวแปร	ETR			TAX/CFO			TAX/ASSET		
	B	Beta	t	B	Beta	t	B	Beta	t
BOARD	-0.009	-0.025	-0.165	0.212	0.106	0.347	0.002	0.046	0.409
OWN	0.151	0.543	3.116***	0.998	0.648	1.868*	0.008	0.322	2.546**
SIZE	0.002	0.082	0.318	-0.080	-0.744	-1.442	-0.001	-0.539	-2.863***
LEV	0.079	0.179	1.927*	0.212	0.087	0.469	0.008	0.188	2.783***
CAP	0.122	0.179	3.453***	-0.069	-0.018	-0.176	0.008	0.128	3.400***
ROA	-0.092	-0.051	-0.959	0.252	0.025	0.238	0.147	0.866	22.267***
F		104.574			0.886			228.429	
Sig. of F		< 0.001			0.506			< 0.001	
R Square		0.755			0.025			0.870	
Adjusted R Square		0.747			-0.003			0.867	
Std. Error of Estimate		0.107			1.176			0.007	

\*. Correlation is significant at the 0.1 level (2-tailed).  
 \*\*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).  
 \*\*\*. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

**สรุปผลการวิจัย**

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาพบว่า ทั้งบริษัทกลุ่ม Top 100 ในประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ มีลักษณะการวางแผนภาษีค่อนข้างสูง เพื่อให้มีค่าใช้จ่ายทางภาษีที่ต่ำลง เนื่องจากเมื่อวัดค่าด้วยการใช้ค่าเฉลี่ย ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET พบว่า ค่าเฉลี่ยของทั้ง 2 ประเทศ ออกมาเป็นตัวเลขที่ค่อนข้างต่ำและเข้าใกล้ศูนย์ แต่อย่างไรก็ตามคาดการณ์ว่า บริษัทกลุ่ม Top 100 ในประเทศสิงคโปร์มีแนวโน้มในการวางแผนภาษีสูงกว่า เนื่องจากค่าเฉลี่ยที่ได้มีค่าต่ำกว่าค่าเฉลี่ยที่ได้จากบริษัทกลุ่ม Top 100 ของประเทศไทย

การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณพบว่า สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในประเทศไทยพบว่า คะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CGR) ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อวัดค่าการวางแผนภาษีด้วยวิธีการทั้ง 3 รูปแบบคือ ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD) มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่น 0.10 เมื่อวัดค่าด้วย ETR แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติเมื่อวัดค่าการวางแผนภาษีด้วย TAX/CFO และ TAX/ASSET ในส่วนของการกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของ (OWN) พบความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับการวางแผนภาษีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วยระดับความเชื่อมั่น 0.01 สำหรับบริษัทกลุ่ม Top 100 ที่จดทะเบียนในประเทศไทย ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญระหว่าง โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD) ต่อการวางแผนภาษี เมื่อวัดค่าการวางแผนภาษีด้วยวิธีการทั้ง 3 รูปแบบคือ ETR TAX/CFO และ TAX/ASSET แต่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของ (OWN) ต่อการวางแผนภาษี เมื่อวัดค่าการวางแผนภาษีด้วยวิธีการทั้ง 3 รูปแบบ

**ตารางที่ 5** สรุปผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับการวางแผนภาษีตามสมมติฐาน

ตัวแปร	สมมติฐาน	ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ บริษัทกลุ่ม Top 100 ประเทศไทย			ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ บริษัทกลุ่ม Top 100 ประเทศสิงคโปร์		
		ETR	TAX/CFO	TAX/ ASSET	ETR	TAX/CFO	TAX/ ASSET
<b>ตัวแปรอิสระ</b>							
1. คะแนนการกำกับดูแลกิจการ (CGR)	-	0	0	0			
2. โครงสร้างคณะกรรมการ (BOARD)	-	-*	0	0	0	0	0
3. การกระจุกตัวของความเป็นเจ้าของ (OWN)	+	+***	0	0	+***	+*	+**
<b>ตัวแปรควบคุม</b>							
4. ขนาดของกิจการ (SIZE)	+	0	0	-**	0	0	-***
5. ความเสี่ยงทางการเงิน (LEV)	+	0	0	+***	+*	0	+***
6. ระดับการลงทุนในสินทรัพย์ที่มีตัวตน (CAP)	+	0	0	0	+***	0	+***
7. ผลตอบแทนจากสินทรัพย์ (ROA)	+	0	0	+***	0	0	+***

\*. Correlation is significant at the 0.1 level (2-tailed).

\*\*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

\*\*\*. Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

## REFERENCES

- Chen, S., Chen, X., Cheng, Q., & Shevlin, T. (2010). Are family firms more tax aggressive than non-family firms? *Journal of Financial Economics*, 95(1), 41–61.
- Chintakovit, K. (2014). *The Association Between Board Of Directors' Characteristics And Tax Planning Of Listed Companies In The Stock Exchange Of In Thailand*: Thammasat University.
- Desai, M. (2003). The divergence between book income and tax income. *Tax Policy and the Economy*, 17, 169–208.
- Dyreng, S. D., Hanlon, M., & Maydew, E. L. (2007). *Long-run corporate tax avoidance*, 83(1), 61.
- Fama, E.F., (1980). Agency problem and the theory of the firm. *Journal of Political Economy*, 88, 288–308.
- Fama, E.F., Jensen, M.C., (1983). Separation of ownership and control. *Journal of Law and Economics*, 26, 301–325.
- Frank, M. M., Lynch, L. J., & Rego, S. O. (2009). Tax Reporting Aggressiveness and Its Relation to Aggressive Financial Reporting. *Accounting Review*, 84(2), 467–496.
- Gupta, S., & Newberry, K. (1997). *Determinants of the Variability in Corporate Effective Tax Rates: Evidence from Longitudinal Data* (1).
- Harinanon T. (2018). *The Effects of Corporate Governance on Earnings Management and Economic Value Added (EVA): A Case Study of Listed Companies in the Stock Exchange of Thailand SET 100*: Prince of Songkla University.
- Herbert A. Simon and Oliver E. Williamson (1947). *Conflict of Interest in Theories of Organization*, Retrieved from <https://1th.me/4icvP>.
- Hoffman, W.H. (1961). The theory of tax planning. *The Accounting Review*, 36(2), 274–281.
- Inthun, P. (2017). *A Proposal Guideline for Tax Problem in Thailand: A Case Study on Profit Transferring to Tax Havens*: Thammasat University.
- Jantadej, K. (2018). *Corporate Governance Code for Listed Companies 2017*.
- Jensen, M., and Mecking, W. (1976). *Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs, and ownership structure*, Retrieved October 23, 2015, from <https://1th.me/5p5b7>.
- Johnson, S., Boone, P., Breach, A., & Friedman, E. (2000). Corporate governance in the Asian financial crisis. *Journal of Financial Economics*, 58, 141–186.
- Khumtonwong N. (2015). *The Relation Between Corporate Governance and Tax Planning of The Listed Companies In The Stock Exchange Of Thailand*: Thammasat University.
- Mahawong, B & Pajongwong, P. (2019). *The Relationship between firm performance and corporate tax avoidance of listed companies in the stock exchange of Thailand in SET 100 index*: Kasetsart University.
- Manason S. (2016). The Panama Papers. *Fiscal Policy Office*, Retrieved from <https://1th.me/wrz35>.

- Omer, T. C., Molloy, K. H., & Ziebart, D. S. (1993). An Investigation of the Firm Size—Effective Tax Rate Relation in the 1980s. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 8(2), 167–182.
- Oyeyemi, O. G., and O. A. Babatunde. (2016). “Tax Planning and Financial Performance of Nigerian Manufacturing Companies.” *International Journal of Advanced Academic Research*, 2(7), 64–80.
- Rego, S. O. (2003). Tax-avoidance activities of US multinational corporations. *CONTEMPORARY ACCOUNTING RESEARCH*, 20(4), 805–833.
- Richardson, G., & Lanis, R. (2007). Determinants of the variability in corporate effective tax rates and tax reform: Evidence from Australia. *Journal of Accounting and Public Policy*, 26(6), 689–704.
- Shleifer, A., & Vishny, R. (1986). Large Shareholders and corporate control. *Journal of Political Economy*, 94, 461–488.
- Sirithip W. (2012). *The Relationship between Board of Director Composition, Audit Committee Composition, Ownership Structure and Earnings Quality*: Kasetsart University.
- Srihirunpunlop, C. (2018). *The Relationship Between Board of Director’s Characteristics and Effective Corporate Income Tax Rate of Companies Listed In The Stock Exchange of Thailand (Set 100)*: Thammasat University.
- Srijunpetc, S. (2008). Corporate Governance Theory. *Journal of Business Administration*, 31(120), 1–4.
- Srijunpetc, S. (2012). Principle of Corporate Governance. *Journal of Business Administration*, 30(113), 1–6.
- Suchada Srisakonkit. (2015). *The Relationship Between Good Corporate Governance and Tax Planning of Companies Listed in The Stock Exchange of Thailand (Set 100)*: Thammasat University.
- Tantiyavarong T. (2009). *A study of the determinants of tax planning and the association between tax planning and firm value: An empirical evidence of Thailand*. Doctoral dissertation, Ph.D. (accounting). Bangkok: Chulalongkorn University.
- Thanjunpong, S. (2013). Corporate governance, earnings management and tax planning which had impact on firm value of listed companies in the Stock Exchange of Thailand: *Kasetsart University*.
- Thanjunpong, S. (2014). The impact of good corporate governance on tax planning of listed companies in the Stock Exchange of Thailand. *Journal of Accounting Profession*, 10(28), 5–18.
- Thanjunpong, S. & Bangmek, R. (2017). The Influence of Board of Directors, Audit Committee and Ownweship Structure Impact on Tax Planning: An Empirical Evidence of Thailand. *Journal of Accounting Profession*, 13(37), 29–44.
- Trachutham, C. (2010). *Tax Planning*. Bangkok: T.Training Center.
- Zimmerman, J. (1983). Taxes and firm size, *Journal of Accounting and Economics*, 5(2), 119–149.